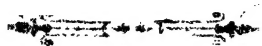

શ્રી નવકાર મંત્ર સંગ્રહ.

બ્રહ્મ શ્રેષ્ઠા ગુરુશીત્ત્વં પાત્ત્વં નિદિ (૧) નિર્વાણ
કલ્યાણ પ્રાપ્તિ મેલકર્મો નરકો દુઃખલયો નિર્મુ પાત્ત્વં.

નમો ભગવતે શ્રી ગો.

મહાત્મા ગાંધી.

પ્રતિદ્વિ જ્ઞા.

મેઘજી હીરજી બુકસેલર.

વાલકુની નં. ૫૬૬-મુંબઈ.

દાદાદેવ ધી અંજલિ આ પ્રેમ જુની મુંબઈ મેદમાં

અ'બાલાલ હરગોવિંદાસ મહાદેવે છાપ્યું.

અમદાવાદ

સ્વ. વાસુ પોરણી

પ્રથમ ગદ્ય સ્વદેશી વસ્ત્ર અંગીકાર કરનાર
જિન મોજાસારે જો પામતેનાર્જીવ ગદ્યાનુકરણે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક

૮૪૨૮-

વર્ષિક

પુસ્તકનું નામ જ બહાર - પ્ર.પ્ર. - ૨૧૩૧૯

વિષય ૫૩૪:૪૩૮

શ્રી
નવકાર મંત્ર સંગ્રહ.
(ક્ષણદાયક વિધિ સહિત.)

લેખક,
મરહુમ નાનાલાલ મગનલાલ.
મુ. અમદાવાદ.

પ્રકાશક,
મેથુન હીરન બુકસેલર્સ.
પાયથુની-મુંબાઈ.

સર્વ હક સ્વાધિન રાખ્યા છે.
આવૃત્તિ બીજી. સને ૧૯૧૯.
સંવત ૧૯૭૫. પ્રત ૧૦૦૦.

અમદાવાદ-શ્રી ' સત્યવિજય ' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. સાંકળાયદ
હરીલાલે છાપ્યું-પાંચકુવા નવા દરવાજા.
કિંમત ૪ આના.

કોઈ પણ ધર્મ-પંથ એવો નહીં હોય, કે જેના શાસ્ત્રોમાં બ્રહ્મજનોના ઉપયોગમાં આવે તેવા કલ્યાણકારી મંત્રો ન હોય. જૂદી જૂદી જાતના અનેક પ્રકારનાં મંત્રો તંત્રો અને ચંત્રો જેવાં, કાંઈક અનુભવ્યાં, સાથે સ્વધર્મમાં એવી વાત-તોના સંબંધમાં શું શું છે તેની શોધ પણ ચાલુ રાખી હતી, અને તેમાં મને જે કાંઈ જડી આવ્યું હતું તે, હવે આ અસ્થિર પંચસૂતની કાચી કાયાનો ઝાઝો ભરસો ન રાખતાં મારા સ્વામીમાઇએ સન્મુખ ધામે કરતા રહેવાના નિશ્ચય કરી આ પ્રથમ પુસ્તક પ્રકટ કર્યું છે, તો તેનો જાન જોડલા ઉત્સાહથી લેવાશે તેટલા ઉત્સાહથી વધારેને વધારે મંત્રો સંધની સેવામાં રજુ કરતો રહીશ.

કળીયુગમાં મંત્ર કળતા નથી એવું કહેનારા અજ્ઞાનીઓ છે. અને એ અજ્ઞાનતા દુર કરવાને સારજ આ મંત્રોનો અનુભવ લેવાને સૌને બલામણ કહું છું. સાધકોએ ધીરજ અને શ્રદ્ધાપૂર્વક શુદ્ધતાથી ઉપયોગ શરૂ કરવો, અને પછી જે અમલકારો જંગતા, કે સ્વમાવસ્થામાં જણાય, એમાં સમજ ના પડે તો મને કમરમાં ગળીને કે કાગળ પત્રથી સુખેથી ખુલાસો પુછવો, હું એક ભાઈ તરીકે દરેકને મદદ કરવા તૈયારજ છું. મારી સાથે પ્રસંગ પાડતાં કોઈ રીતે શરમાવું, ગમરાવું, કે ના-દિમ્મત થવું નહીં. મને ગરીબ કે તવંગર સંસારી કે વૈરાગી, મુખી કે દુઃખી, ન્હાનો કે મોટો સૌના પ્રત્યે સમાન પ્રેમભાવ છે. પરમાત્મા મારામાં તે બધા અખંડ રાખે, એજ હાત્રની જીવન ઇચ્છા છે.

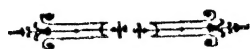
ભવદીય લેખક.

શ્રીમદ્ધર્મસૂત્ર
સંપ્રદાય
સંપ્રદાય

ૐ

શ્રી ગોપીરામચંદ્રાચાર્ય પરમાત્મને નમઃ

શ્રી નવકાર મંત્ર સંગ્રહ.

શ્રી પંચ પરમેષ્ઠી વંદન.

હું અરિહંત ભગવાનને નમું છું, હું સિદ્ધ
ભગવાનને નમું છું, હું આચાર્યને નમું છું. ઉપાધ્યા-
યને નમું છું. જગતમાં રહેલા સર્વ સાધુઓને નમું
છું. આ પાંચ પ્રકારનો મેં કરેલો નમસ્કાર સર્વ
પાપનો નાશ કરનાર થશે. સર્વ મંગલિકોમાં આ
નવકાર મંત્ર એ પ્રથમ મંગલિક છે અને તે સર્વને
દેશ્યાણુકારી થાય છે.

તુમ્હ્યં નમસ્ત્રિભુવનાર્તિહરાય નાથઃ

તુમ્હ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલભૂષણાય ।

તુમ્હ્યં નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય,

તુમ્હ્યં નમો જિન ! ભવોદધિશોષણાય ॥

મંત્ર સાધવાની વિધિ.

મંત્ર સાધવાની ઇચ્છા રાખનારે પ્રથમ નીચેના નિયમો ખાસ સંભાળ રાખીને પાળવાં. તેજ મંત્રના ફળની પ્રાપ્તિ થશે. એ સિવાય નકામી ગરબડ, કે ગોટાળા કરવાથી કાંઈ ફળ મળશે નહીં.

જે મંત્રમાં જે સામાન જોઈએ તે સંભાળ પૂર્વક તૈયાર કરી પાસે લઈને બેસવું, કારણ કે જપ કરતાં કરતાં કાંઈ વારે ઘડીએ ઉઠાશે નહીં. બેસવાનું આસન ઉત્તમ પ્રકારનું કાલ (એક પ્રકારનું ઘાંસ આવે છે તે) નું અથવા લાલ, પીળું, સફેદ કે જે મંત્રની વિધિમાં જે જાતનું લેવાનું કહ્યું હોય તેવું બીછાવવું. ઓઢવા સાડૂ વસ્ત્ર ઉત્તમ જે પ્રકારનું જે મંત્રમાં વાપરવાનું લખ્યું હોય તેવું લેવું, શરીર સ્વચ્છ પાણીથી નાઈ, ઘોઈ, સુંદર વસ્ત્રો પહેરી શુદ્ધ ઉચ્ચારથી, સમતા અને શ્રદ્ધા પૂર્વક જપ કરવો. આસન-જિનપ્રતિમાની માફક પદ્માસને, કે જે વિધિમાં જેવું જણાવ્યું હોય તે પ્રમાણે બેસવું. અને

જપ કરતાં ડાબો હાથ જમણી જગલમાં રાખવો. તથા નવકારવાળી જે પ્રમાણે જપવાની કહી હોય તે પ્રમાણે નાસિકાના અથ્ર લાગે, કે પ્રતિમા-છબી-સામે ગોઠવી હોય તેના પ્રત્યે દૃષ્ટી રાખી, સ્થીર ચિત્તથી જપ કરવો. જ્યાં જ્યાં ધુપ લખ્યો હોય ત્યાં ત્યાં ધુપ કરવો ને દીવો (દીપક) લખ્યો હોય ત્યાં સ્વચ્છ ચોક્ષા ધીનો દીવો આગળ જળતો રાખવો. વશી-કરણ વિદ્યામાં મુળ ઉત્તર દિશા તરફ રાખીને ખેસવું અને લાલ મણકાની માળા વચલી આંગળી પર રાખી અંગુઠાવડે ફેરવવી, આસન ડાલનું લેવું. સફેદ ધોતીયું પહેરવું, ને સફેદ અંતરવાસિયું રાખી ડાલા હાથે જપ કરવાં. લક્ષ્મી મેળવવા, ધંધા રો-જગારમાં લાલ થવા વીગેરે સાદે પૂર્વ કે દક્ષિણ દિશા તરફ મુળ રાખી, પદ્માસને ખેસી, લાલ રંગની માળા, લાલ અંતરવાસિયું ને લાલ રંગનું ઉનનું કે મખમલનું આસન લેઈ જમણા હાથે જપ કરવા. સ્તંભન એટલે દુશ્મન વીગેરેને રોકવું. એ કા-

મમાં મુખ પૂર્વ દિશા તરફ રાખવું, માળા સોનાની અથવા પોખરાજની વાપરવી. આસન પીળા રંગનું. જમણા હાથે વચલી આંગળીને અંગુઠા વડે માળા ફેરવવી. ઉચ્ચાટનમાં મુખ વાયવ્ય કોણમાં રાખવું. માળા પાનાની હરિયાળા રંગની લેવી. આસન ડાલનું. મંત્ર ખોલી, જમણા હાથની તર્જની આંગળીને અંગુઠા વડે માળા ફેરવવી. શાંતિકાર્યોમાં મુખ વાઙ્ણી યાને પશ્ચિમ દિશા તરફ રાખી, મોતીની અથવા સફેદ રંગની માળા, અનામિકા-નાની આંગળીની પાસેની-તથા અંગુઠા વડે ફેરવવી. આસન ડાલનું કે ઘેળા રંગનું રાખવું, ને સફેદ કપડાં પહેરવામાં તથા ઓઢવામાં લેવાં. પૌષ્ટિકમાં નૈઋત્ય કોણે મુખ રાખી, ડાલના આસન પર બેસી, મોતીની કે સફેદ રંગની માળા અનામિકા આંગળી ને અંગુઠા વડે જપ કરવા. વસ્ત્ર સફેદ વાપરવાં. મંત્ર સાધતાં સવા લાખ જપ જોટલા દિવસમાં પોતાનાથી થઈ શકે તેટલા દિવસમાં પૂરા દરરોજ નિયમિત વખતે શુ-

દ્વિતા પૂર્વક કરવાથી મંત્ર સાધ્ય થાય છે. ત્યાર-
 પછી જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે ૧૦૮ વાર અથવા
 ૨૧ વાર જ્યાં જેટલાં લખ્યાં હોય તેટલી વાર
 જપવાથી તે કાર્ય સિદ્ધ થાય છે. ખાવા પીવામાં
 શુદ્ધતા રાખવી, સ્ત્રી સંગ કરવો નહીં. જમીનપર
 ઢાલની કે પાતળા વસ્ત્રની પથારી કરી સુવું. શુદ્ધ
 આચાર વિચાર રાખવાં. મંત્ર જપવાનું સ્થાન એ-
 કાંતમાંજ શુદ્ધ ભૂમિ પર રાખવું. મંત્ર જપતાં પ-
 હેલાં રક્ષા મંત્ર જપી ખોતાની રક્ષા કરવી. એટલે
 કોઈ જાતના દેવ, દેવી, ભૂત, પ્રેત; વાઘ, સાપ,
 વીંછી વગેરે ભયંકર રૂપ લેઈ ડરાવે નહીં. તેમ
 તેવાં રૂપથી ડર પણ નહીં. ડરવાથી નુકશાન
 થાય છે. વાસ્તે સાવચેત રહેવું. મંત્ર જપતાં લુ-
 ગડાં રેશમ, ઉન કે સુતરનાં હોય, પરંતુ શુદ્ધ જો-
 ઇએ. એ લુગડાં પહેરીને પેસાળ કરેલો કે જમવા
 બેઠેલા ન હોય. તેમ જપ કરતાં કરતાં ઉઠવું, બે-
 સવું કે કોઈની સાથે વાતચિત વીગેરે કોઈ પણ

પ્રકારનાં બીજાં કામ ન કરવાં જોઈએ. આટલી સૂચનાઓ ખાસ ધ્યાનમાં રાખવી.

નમો અરિહંતાણં ॥ નમો સિદ્ધાણં ॥

નમો આયરિયાણં ॥ નમો ઉવજ્ઞાયાણં ॥

નમો લોએ સવ્વ-સાહૂણં ॥

આ નવકાર મંત્ર સ્વર્ગ, મોક્ષ પ્રાપ્ત કરાવનાર છે. એનાથી અનેક જીવોનું કલ્યાણ થયું છે. એના સ્મરણ માત્રથી દરેક પ્રકારનાં વિઘ્નો નાશ પામે છે. એનાં ૩૫ અક્ષરો છે. પહેલા ચરણમાં ૭ અક્ષરો છે. બીજા ચરણમાં ૫ અક્ષરો છે. ત્રીજા ચરણમાં ૭ અક્ષરો છે. ચોથા ચરણમાં ૭ અક્ષરો છે. અને પાંચમાં ચરણમાં ૮ અક્ષરો છે. એમ એકંદરે ૩૫ અક્ષરો થાય છે. એના પહેલા ચરણની ૧૧, બીજા ચરણની ૮, ત્રીજા ચરણની ૧૧, ચોથા ચરણની ૧૨, અને પાંચમા ચરણની ૧૫ મળી કુલે ૫૮ માત્રાઓ છે.

આ નવકાર મંત્રનાં લૌકિક કાર્યની સિદ્ધિ

સાડુ ૪૬ સ્વરૂપો છે. એટલે તે ૪૬ પ્રકારો (બુદ્ધી બુદ્ધી રીતો) જપ કરવાના કાંમમાં આવે છે. અને જે વખતે જેવું કાર્ય તે પ્રમાણે બીજા અક્ષરો આગળ, પાછળ કે વચમાં ઘટાડવા, વધારવાથી એનાં ૪૬ સ્વરૂપ-મંત્રો બને છે. અને એ બધાંની વિધિઓ પણ બુદ્ધા બુદ્ધા પ્રકારની હોય છે.

જે કાર્યની સિદ્ધિ જે મંત્ર જપવાથી થાય છે. તેજ મંત્ર તે કાર્યની કૃણ પ્રાપ્તિમાં કામ આવે છે. આ ૪૬ મંત્રના પ્રકાર મહાન આચાર્ય મહારાજે જાણતા હતા અને તેઓ એકદમ કોઈને પણ બતાવતા નહોતા. કદાપી કોઈ દુઃખી જૈન-શ્રાવક-ને દેખીને દયા લાવથી ક્રૂણ તેનું દુઃખ નિવારણ કરવા સાડુ તેના લાયક એકાદ મંત્ર, ને વિધિ બતાવતા હતા. આ ૪૬ સ્વરૂપમાં ૯ મંત્રો તો એવા ચમત્કારિક હતા, કે જે નહીં માની શકાય તેવા અલૌકિક હતા, પરંતુ કળીયુગના જીવોમાં સમતા ગુણ ન જોવાથી એ મહા શક્તિમાન ૯ મંત્રોનો

સોપજ કરી દીધો. બાકીના ૩૭ રહ્યાં. તે મુનિ ન રહેવાથી ભટ્ટારકોના હાથમાં ગયાં. તે ભટ્ટારકોની જેઓ સેવા-ચાકરી-કરતા હતા તેમને તેઓ કાંઈક બતાવતા હતા.

આંગઠોઓના નામ.

અંગૂઠાને ‘અંગુષ્ઠ’ કહે છે.

અંગૂઠાની જોડેની આંગઠીને ‘તર્જની’ કહે છે.

ત્રીજી યાને વચલી આંગઠીને ‘મધ્યમા’ કહે છે.

ચોથી આંગઠીને ‘અનામિકા’ કહે છે.

પાંચમી આંગઠીને ‘કનીષ્ઠા’ કહે છે.

કોઈ પણ મંત્ર સાધવા એસો ત્યારે હાંમેશાં પ્રથમ નીચે બતાવેલો રક્ષામંત્ર જપવો. એટલે તમને મંત્ર સાધતી વખતે કોઈ દેવ, દેવી કે વ્યંતર ઉપદ્રવ નહીં કરે અને ધ્યાનમાં વિધન નહીં થાય.

રક્ષા મંત્ર.

નમો અરિહંતાણં શિશ્વાયાં,

એમ બોલીને જમણે હાથ માઘા ઉપર ફેરવવો.

નમો સિદ્ધાણં મુશ્વાભ્યર્ણે,

એમ બોલીને મોઢા પર હાથ ફેરવવો,

નમો આયરિયાણં અંગરક્ષા,

એમ બોલીને શરીરપર હાથ ફેરવવો,

નમો ઉવજ્ઞાયાણં આયુધં,

આમ બોલીને ધનુષ્ય બાણ તાકતા હોઘએ તેમ કરવું.

નમો લોણ સન્વસાદ્રણં મૌર્વી,

આમ બોલી દુશ્મનને તરવાર દેખાડતા હોઘએ તેમ કરવું.

एसो पंच नमुक्कारो पदतले वज्रशिला,

આમ બોલીને ચારે તરફ જે આસન પર બેઠા હોઘએ તે આસન પર હાથ ફેરવી, મનમાં ધારવું કે ' હું ' વજ્રશિલા પર બેઠો છું ' તેથી જમી-

નમાંથી કે પાતળમાંથી કંઈ વિદ્ય થનાર નથી.

સવ્વપાવણસળો વજ્રમયપ્રાકારાશ્વતુર્દિક્ષુ,

આમ બોલી, મનમાં એવું ધારવું, કે ‘ મારી આરે તરફ લોખંડનો કોટ છે. ’ આ વખતે આપણા આસનની આસપાસ આરે તરફ આંગળીવતી ગોળ લીંટી દોરવી.

મંગલાણં ચ સવ્વેસિં શિખાદિસવપ્રાશ્વતિકા,

આમ બોલી મનમાં વિચારો કે લોખંડના કોટની પાછળ ફરતી ખાઈ-ખાડી-છે.

પઢમં હવદ્ મંગલં પ્રાકારો પરિવજ્રટંકણિકઃ

આમ બોલી, સંકલ્પથી જે આપણી આસપાસ વજ્રમય કોટ કલ્પ્યો છે, તેને ટકોર મારતા હોઈએ એમ કરો. એનો ભાવાર્થ એ કે ઉપદ્રવ કરનારા આદ્યા જાઓ. વજ્રમય કોટમાં વજ્રશિલા પર નિર્ભયપણે મારી રક્ષા કરીને બેઠો છું.

આ રક્ષા મંત્રના પ્રતાપે કોઈ પણ પ્રકારનું

વિદ્ય નહીં આવે; અને આપણે જપ નિભંચતાથી કરવાને ઉત્સાહ વધશે.

રક્ષા મંત્ર ખીન્ને.

ૐ નમો અરિહંતાણં હ્રીં હૃદયં રક્ષ રક્ષ હું ફટ્ સ્વાહા.

ૐ નમો સિદ્ધાણં હ્રીં સિરો રક્ષ રક્ષ હું ફટ્ સ્વાહા.

ૐ નમો આયરિયાણં હ્રીં શિખાં રક્ષ રક્ષ હું ફટ્ સ્વાહા.

ૐ નમો ઉવજ્ઞાયાણં હ્રીં એહિ એહિ ભગવતિ !

વજ્રકવચા, વજ્રિણિ રક્ષ રક્ષ હું ફટ્ સ્વાહા.

ૐ નમો લોએ સન્વ-સાહુણં હ્રીં ક્ષિપ્રં સાધય,

સાધય વજ્રહસ્તે, શૂલિનિ ! દુષ્ટાન્ રક્ષ રક્ષ હું ફટ્ સ્વાહા.

જ્યારે કોઈ અચાનક ઉપદ્રવ આવી પડે એટલે ખાતાં, પીતાં; મુસાફરીમાં જતાં, આવતાં કે મુતાં, ઉઠતાં, કાંઈક આકૃત આવે ત્યારે તરત આ મંત્રનું મનમાં વારંવાર સ્મરણ કરવાથી ઉપદ્રવ શમી જાય છે. અને આપણે જીવ જીએ છે.

रक्षा भंत्र त्रीन्ने.

ॐ नमो अरिहंताणं ॥ ॐ नमो सिद्धाणं ॥

ॐ नमो आयरियाणं ॥ ॐ नमो उवज्झायाणं ॥

ॐ नमो लोए सव्व-साहूणं ॥ एसो पंच नमुक्काणे ॥

सव्वपावप्पणासणो ॥ मंगलाणं च सव्वेसि ॥

पढमं हवइ मंगलं ॥ ॐ ह्रीं ह्रः फट् स्वाहा ॥

रक्षा भंत्र योथो.

ॐ नमो अरुहंताणं,

आ पढ नाभिमां धारवुं.

ॐ नमो सिद्धाणं,

आ पढ हृदयमां धारवुं.

ॐ नमो आयरियाणं,

आ पढ कंठमां धारवुं.

ॐ नमो उवज्झायाणं,

આ પદ મુખમાં ધારવું.

ૐ નમો લોણ સવ્વસાહુણં

આ પદ મસ્તકમાં ધારવું.

સર્વાંગે અમ્હં રક્ષ, હિલ, હિલ માતંગિનિ ! સ્વાહા.

આ પ્રમાણે ૧૦૮ વાર મંત્રને મનમાં જપવાથી
ઉત્તમ રીતિએ શરીરની રક્ષા થાય છે.

શુભાશુભ જાણવાનો મંત્ર.

ૐ હીં અર્હ ક્ષ્વીં સ્વાહા.

કોઈ પણ કાર્યમાં લાલ, હાની થશે કે કેમ ?
તે જાણવું હોય ત્યારે રાત્રે કપાળે ચંદન ચોપડી
તે સુકાર્થ જાય એટલે ૧૦૮ વખત આ મંત્રને જપીને
જગવંત સ્મરણ કરતાં કરતાં જમીન પર સેત્રંજી
વાથરી મુઠ્ઠ રહેવું એટલે સ્વપ્નામાં તે કામના
ફળની ખબર પડશે.

અગ્નિ શાંત કરવાનો મંત્ર.

ૐ નમો, ૐ અર્હ અ-સિ-આ-ઉસા નમો અરુહંતાણં નમઃ.

એક લોટામાં ચોદ્ધુ પાણી ભરી ૨૧ વખત

આ મંત્ર લાણીને તેના પર ફૂંકે મારવી. ત્યાર
બાદ જ્યાં દહાય લાગી હોય તે જગ્યાની અમીપર
એમાંથી આંગણમાં પાણી લઈને છુટું છુટું છાંટવું,
તથા આગ બહુજ જોરમાં હોય તો આગ્નિ આસ-
પાસ ગોળા કુડાળું આ પાણીની ધારાએ કરવાથી
આગળ વધતી નથી. આ મંત્ર ૧૦૮ વખત અમસ્તો
જપવાથી પણ એક અપવાસનું ફળ-પુન્ય થાય છે.

માથાનાં રોગ મટાડનાર મંત્ર.

ૐ નમો અરુહંતાણં, ૐ નમો સિદ્ધાણં,
ૐ નમો આયરિયાણં, ૐ નમો ઉવજ્જાયાણં,
ૐ નમો લોણ સવ્વ-સાહૂણં, ૐ નમો ણાણાય,
ૐ નમો દંસણાય, ૐ નમો ચરિત્તાય,
ૐ હ્રીં ત્રૈલોક્યવશ્યં કુરુ હ્રીં સ્વાહા.

એક વાટકી, ખ્યાલી કે લોટીમાં ચોક્કસ પાણી
ભરી ૨૧ વખત આ મંત્ર લાણી, તે પાણીને ફૂંકે
મારી મંતરવું; ને જેને આધાશિશી કે માથું દુ-
ખતું હોય તેને પાવાથી દરદ શાંત થાય છે.

તાવનો મંત્ર.

ૐ નમો લોણ સવ્વસાહુણં, ૐ નમો ઉવ-
જ્ઞાયાણં, ૐ નમો આયરિયાણં, ૐ નમો સિદ્ધાણં,
ૐ નમો અરુહંતાણં ૐ હ્રીં.

આ પ્રમાણે ૧૦૮ વાર જપ કરી એક કોરી
ચાદરના ખુણાને મસળતા જવું, ને છેવટે તેને ગાંઠ
બાળી દેવી. પછી તે ચાદરનો ગાંઠનો ભાગ તાવ
આવતો હોય તેના માથા તરફ રાખીને ઓઢાડવું,
આ પ્રમાણે રોજ દો, એકાંતરીઓ, ચોથીઓ કે ટા-
હાદીયો ગમે તેવો તાવ હશે તો પણ ઉતરશે.

વિદ્યા પ્રાપ્તિ મંત્ર.

ઓં હ્રીં અ-સિ-આ-ઉ-સા
નમો દૃવાદિનિ, સત્યવાદિનિ,
વાગ્વાદિનિ વદ વદ રમ વક્ત્રે કણ્ઠયે
વાચયા સત્યં બ્રહ્મિ બ્રહ્મિ સત્યં વદ

અસ્ત્વલિતપ્રચારા સદૈવ મનુજા

સુરસદસિ હ્રીં અર્હે અ-સિ-આ-ઉ-સા નમઃ

આ મંત્રને એક લાખ વખત જપ કરી સિદ્ધ કરવો અને પછી જ્યારે અક્યાસ કરવા બેસે ત્યારે ૨૧ વખત જપે, તથા પરિક્ષા આપવા જાય ત્યારે પણ ૧૦૮ વખત જપીને જવાથી પરિક્ષામાં પણ આસ થાય, તેમજ વાદવિવાદમાં પણ જીત થાય છે.

વાદ જય મંત્ર.

ૐ અર્હે સઃ ૐ અર્હે ઐં

શ્રીં અ-સિ-આ-ઉ-સા નમઃ

આ મંત્રને સવા લાખ વખત જપી સિદ્ધ કરવો, ત્યાર પછી જ્યારે કામ પડે ત્યારે ૨૧ વખત જપવો; એથી વાદમાં જય પ્રાપ્તિ થાય છે.

પરદેશ લાભ મંત્ર.

ૐ નમો અરિહંતાં ॥ ૐ નમો ચંદ્રવર્ણ ॥

ચંદાયર્ષે સતદ્વાપ ગિરે મોર મોર હુલ હુલ ચુલુ ચુલુ
મયૂરવાહિનિ ।

જ્યારે પરદેશે વેપાર રોજગાર દ્વારા ધન મેળ-
વવા સાડું જવું હોય તે પહેલાં શ્રી પાર્શ્વનાથ
સગવાનની પ્રતિમાની સામે ઉભા રહી દશ હજાર
વખત આ મંત્ર જાપી, શુભ મુહૂર્તમાં જવું. જતી
વખતે પણ ૧૦૮ વખત જપ કરવો. તથા તે
ગામમાં પેસતાં પણ ૧૦૮ વખત જાપ જપવો.
એથી મન વાંચિછત લાભ થાય છે.

ચેતવણી-જે ગામે રોજગાર સાડું જવું
હોય તે તે ગામમાં મંગળવારે પ્રવેશ ન કરવો
એ ખાસ યાદ રાખવું. મંગળવારે પ્રવેશ કરવાથી
સાલને બહલે હાની-નુકશાન-થાય છે.

વશીકરણ મંત્ર.

ૐ હ્રીં નમો આરંભાણં

ૐ હ્રીં નમો સિદ્ધાણં

ॐ હ્રીં નમો આયરિયાણં
 ॐ હ્રીં નમો ઉવજ્ઞાયાણં
 ॐ હ્રીં નમો લોણ સન્વસાહૂણં
 અમુકં મમ વશીકુરુ કુરુ સ્વાહા.

જ્યારે કોઈ રાજા, વજીર કે કોઈ મહોદય
 શ્રીમાન માણસને વશ કરવો હોય ત્યારે પહેલાં
 સવા લાખના જાપથી આ મંત્રને સિદ્ધ કરી, પછી
 જે પાઘડી, ટોપી કે ફેટો માથે બાંધતા હોઈએ તેને
 ૨૧ વખત આ મંત્ર જપી પુઠક મારવી અને પછી
 તે પહેરીને તેમને ત્યાં જવાથી તેઓ આપણી
 પ્રત્યે મહેરબાની રાખતા થાય છે.

સ્વસ્તી વશીકરણ મંત્ર.

ॐ નમો અરુહંતાણં અરે અરણિ મોહિણિ !

અમુકં મોહય મોહય સ્વાહા.

જે કોઈ પણ કારણથી આપણી સ્ત્રી આપણી
 વશમાં ન રહેતી હોય ત્યારે આ મંત્રનો એક

સાળ વાર જાપ કરી સિદ્ધ કરવો, ને પછી ૧૦૮ વખત આ મંત્રને જાપી, કુલ કે ચોખ્ખાના દાણા મંત્રી તેના માથા ઉપર નાંખવાથી આપણા વશ થાય. મંત્રમાં 'અમુક' શબ્દ છે ત્યાં આપણી સ્ત્રીનું નામ બોલવું. પરસ્ત્રી વશીકરણમાં આ મંત્રને વાપરનાર લાલને બદલે નુકશાન પામે છે. એ ખાસ યાદ રાખવું જોઈએ.

કાર્ય સિદ્ધિ મંત્ર.

ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं हः अ-सि-आ-उ-सा स्वाहा.

જે કાર્યની સિદ્ધિ મેળવવી હોય તે કાર્ય મનમાં ચિંતવવું, આ મંત્રનો જાપ સવા લાખ વખત કરવો. અને જ્યાં ચુધી જાપ ચાલે ત્યાં સુધી શુદ્ધ દશાંગ ધુપ સળગતો ચાલુ રાખવાથી લાભ થશે.

ભૂત પ્રેત નિવારણ મંત્ર.

ॐ ह्रीं अ-सि-आ-उ-सा सर्वदुष्टान् स्तंभय स्तंभय, मोहय मोहय, अंधय अंधय, मूकवत् कारय कुरु कुरु ह्रीं दुष्टान् ठ:ठ:ठ:ठ:.

જ્યારે કોઈ શ્રી અથવા બાળકને બૂત, પ્રેત, ચુડેલ, ડાકિણીનો વળગાડ થયો હોય ત્યારે ૧૦૮ વખત આ મંત્ર બોલીને, સવારે તથા સાયંકાળે પુજવાથી તે શ્રી બાળક પીડામાંથી છુટે.

દ્રવ્ય પ્રાપ્તિ મંત્ર.

અરુઠંત-સિદ્ધ-આયરિય-ઉવજ્ઞાય-મન્વસાહુણં.

આ મંત્રનો વિધિ પૂર્વક સવા લાખ જપ કરે તો દ્રવ્ય પ્રાપ્તિ થાય છે.

સર્વ સિદ્ધિ મંત્ર.

અ-સિ-આ-ઉ-સા નમઃ

આ મંત્રનો સવા લાખ જપ કરવાથી સિદ્ધિ થાય છે. અને રોજ ૧૦૮ માણકાની નવકારવાળી માણવાથી ઉત્તમ લાભ મળે છે.

પુત્ર સંપદા પ્રાપ્તિ મંત્ર.

ૐ હ્રીં શ્રીં હ્રીં ક્લીં અ-સિ-આ-ઉ-સા

હુલ હુલ હુલ હુલ હુલ હુલ

इच्छियं मे कुरु कुरु स्वाहा
त्रिभुवनस्वामिर्ना विद्या.

આ મંત્રને ચોવીસ હજાર પુલો ઉપર જપવો. એટલે એક મંત્રને એક ફુલ ઉપર એ પ્રમાણે જપતાં સ્વચ્છ ઘીનો દીવો તથા ધુપ, જપ કરીએ ત્યાં સુધી સળગતો રાખવો. એટલે ધન, દોલત, સ્ત્રી, પુત્ર, મકાન વીગેરે સર્વ પ્રકારે સુખ આવી મળે છે. પરંતુ શ્રદ્ધા પૂર્વક નિયમિત જપ કરવો જોઈએ.

મંત્ર ધીન્તે.

ॐ अरिहंताणं, सिद्धाणं, आयरियाणं, उवज्झायाणं,
साहूणं मम रिद्धि-वृद्धि-समाहितं कुरु कुरु स्वाहा.

સવાર, બપોર ને સાંજે ત્રિકાળે નાઈ, શુદ્ધ થઈ આ મંત્રનો ૧૦૮ વખત જપે; એ પ્રમાણે ૨૧ દીવસ લાગત જપ કરવાથી સર્વ પ્રકારે લાભ થઈ, મન વાંચ્છિત ફળ મળે છે.

મંત્ર ખીન્ને.

ૐ નમો અરુહંતાણં ॥ ૐ નમો સિદ્ધાણં ॥

ૐ નમો આયરિયાણં ॥ ૐ નમો ઉવજ્ઞાયાણં ॥

ૐ નમો લોએ સવ્વસાહુણં॥ૐ હ્રાં હ્રીં હ્રોં હ્રઃ સ્વાહા॥

આ મંત્રનો સવા લાખ વખત જપ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે. અને પછી દરરોજ ૧૦૮ વખત જપ કરવાથી લક્ષ્મી મળે છે, તથા લોકોમાં યશ-પ્રીતિ વધે છે.

આ મંત્રોને જોઈને ભાઈઓએ, તથા બહેનોએ જપતાં સુધી ધાર્મિક શુદ્ધિઓ સાચવવી. પ્રભુ પુણ્ય, ભાવનામાં પ્રેમ પૂર્વક શ્રદ્ધા રાખવી, શુદ્ધ આચાર વિચાર રાખવાં, સત્કાર્યો કરવાં, સાધુ સાધવીઓનો વિનય કરવો તેજ સારો લાભ મળે છે.

દ્રવ્ય પ્રાપ્તિનો સાદો ઉપાય.

જે નિર્ધન હોય અને તેને દ્રવ્ય મેળવવાની ઇચ્છા હોય, તો દર બુધવારે હજીમત કરાવવી, એ

સિવાય ખીજા કોઈપણ વારે હજમત કરાવવી નહીં.
તથા સહવારમાં ઉઠીને નવકાર મંત્ર મનમાં લખીને
રૂપાનાણું જમણા હાથની હથેલીમાં રાખી દર્શન
કરે તો ધીમે ધીમે સુખી થાય.

પુલોનાં ગુણો.

ધોળાં રંગનાં પુલો ભગવાનને ચઠાવવાથી શાંતિકારક.
ખીજાં રંગનાં પુલો ભગવાનને ચઠાવવાથી લાભદાયક.
રાતાં રંગનાં પુલો ભગવાનને ચઠાવવાથી મૈત્રીક દ્રવ્ય મળે.
પંચવર્ણી રંગનાં પુલો ભગવાનને ચઠાવવાથી સિદ્ધિદાયક.

અગત્યના નિયમો.

પૂર્વ દિશાએ મુખ રાખીને નહાવા બેસવું લાભદાયક છે.
પશ્ચિમ દિશાએ મુખ રાખીને હાતણ કરવામાં લાભ છે.
ઉત્તર દિશાએ મુખ રાખીને વસ્ત્ર પહેરવામાં લાભ છે.
પૂર્વ તથા ઉત્તર મુખ રાખીને દેવપુજા કરવામાં લાભ છે.
દેવની જમણી બાજુએ ધીનો દીવો જ્ઞાનસમાં રાખવો.
દેવની ડાબી બાજુએ સુગંધીદાર ધુપદાણી મુકવી.
દેવની સેવા કરતાં ડાબી બાજુએ ઉભા રહીને સેવા કરવી.

મર્વેઽપિ મુખિનઃ સન્તુ, સર્વે સન્તુ નિરામયાઃ;
સર્વે ભદ્રાણિ પઞ્ચન્તુ, મા કશ્ચિત્પાપમાચરેત્.

ભાવાર્થ:—સર્વ કોઈ પ્રાણી સુખી થાઓ.
સર્વ જીવો નિરોગી થાઓ, સર્વ પ્રાણીઓ કલ્યાણ
થાઓ, કોઈ પણ જીવ પાપનું આચરણ ન કરે.

શ્રી પર્મષ્ટિપરમાન્દસ્તવ છંદ.

(દોહા.)

ઓ નમો અરિહંતાણં, દમિ પાંચે પદ માંય,
ઓ હા હાં શ્રી હાં સ્વાહા, જપતાં હાં શ્રી થાય. ૩

(૧૦૮) અ-સિ-આ-ઉ-સા ૦

(ત્રિભંગી છંદ.)

પ્રણમું સરસતિ, હોય વર મતિ,
ચિત્ત ઉદ્ધસે અતિ, ગુણ થુણવા,
શુદ્ધ ભાવે ધ્યાવે; સો સુખ પાવે,
એક ચિત્ત થાવે, યશ સુણવા;
જય જય પરમેષી, જગમેં શ્રેયી,
દે પદ જેષી, જગધારં,

ત્રિજગ મઝારં, નામ ઉદારં.
 જય સુખકારં, નવકારં.—એ આંકણી
 બારે ગુણવંતા, શ્રી અરિહંતા,
 લોક મહંતા; ગુણ ગહેરા,
 ઘનધાતિ કર્મ, મિથ્યાભર્મ,
 ત્યાગ અધર્મ, વિષ લહેરા;
 શુદ્ધ મન ધ્યાયા, કેવળ પાયા,
 કંઠર આયા, તિણ વારં—ત્રી. ૨
 વર પર્ષદા બારે, હર્ષ અપારે,
 સુણી અવધારે, જિનવાણી
 અમૃત શું ખ્યારી, જગ હિતકારી,
 સુર-નરનારી, પહેચાણી;
 કેઇ સંયમ ધારે, કેઇ વ્રત બારે,
 કર્મ વિદારે, શિવ ત્યારી.—ત્રી. ૩
 દ્વિતીય પદ ધ્યાવો, સિદ્ધ ગુણ ગાવો,
 ફિર નહિ આવો, જિહાં જાઈ,
 જે અલખ નિરંજન, ભવિ મનરંજન,

ક્રમકે અંજન, શિવ સાંધ;
 બુદ્ધગલકા કંઠા, દૂર નિકંઠા,
 પરમાનંદ, અવિકારં—ત્રી. ૪
 અષ્ટગુણ કે ધારે, જગત નીહાળે,
 કાળ ન મારે, ઉત તાંધ,
 જિહ્વાં સુખ અનંતા, કેવળવંતા,
 ગુણ ઉચરંતા, છે નાંધ;
 નિજ વાસ બતાંધ, ઘો મુજ તાંધ,
 તુમસા નાંધ, દાતારં— ત્રી. ૫
 ગણિવર પદ ત્રીજે, નિત્ય નમીજે,
 સેવા કીજે, હર્ષ ધરી,
 પંચ મહાવ્રત પાળે, દૂષણ ટાળે,
 ગજ જિમ મહાલે, શૂર હરી;
 પાંચ વશ કરતે, પંચ ઉતરતે,
 પાંચુઈ હરતે, દુષ્કારં.— ત્રી. ૬
 સીતળ જિમ ચંદા, અચળ ગિરિંદા,
 ગણુપતિ ઇંદા, શિરદારં,

સાગર નિમ ગહેરા, જ્ઞાન લહેરા,
 મિથ્યા અંધેરા, પરિહારં;
 સંપદ વસુ પાવે, ન્યાય બઢાવે,
 પાળે પળાવે, આચારં.— ત્રી. ૭
 ગુરુ સેવા સાધી, વિનય આરાધી,
 ચિત્ત સમાધી, જ્ઞાન લણે,
 બારે અંગ વાણી, પેટી સમાણી,
 પૂરવ નાણી, સંશય હણે;
 નિરવદ્ય સત્ય ભાંખે, શાસ્ત્ર સાંખે,
 ગુણ અભિલાખે, નિજસારં—ત્રી. ૮
 ઉવઝાયા સ્વામી, અંતરજામી,
 શિવગતિ ગામી, હિતકારી,
 શીખણુરે આવે, ભોગ શિખાવે,
 ન્યાય બતાવે, ઉપકારી;
 દુર્ગતિમાં પડતો, કાઢવ ગડતો,
 ચિત્ત કરે ચડતો, તિણુવારં—ત્રી. ૯
 કંચુક અહિ ત્યાગે, દૂર ભાગે,

રીતમ વેરાગે, પાપ હરે,
 જુઠા પરછંદા, મોહની કંદા,
 પ્રભુકા ખંદા, જોગ ધરે;
 સખ માલ ખજીના, ત્યાગન કીના,
 મહામત લીના અણગારં—ત્રી. ૧૦
 પાળે શુદ્ધ કરણી, ભવજળ તરણી,
 આપદ હરણી, દૃષ્ટી રખે,
 બોલે સત્ય વાણી, ગુસિ ઠાણી,
 જગકા પ્રાણી, સમ લેખે;
 રશિવમારગ ધ્યાવે, પાપ હઠાવે,
 ધર્મ બતાવે, સત્ય સારં.—ત્રી. ૧૧
 એ પ્રણમે ભાવે, વિદ્ય હઠાવે,
 અરિ હરિ જાવે, દ્વર સહી,
 જે તપ તેજરી દુઃખ બિમારી,
 સોગ સવારી આત નહી;
 અહી પીડા ભાગે, દૃષ્ટિ ન લાગે,
 શત્રુ ન જાગે, લીગારં—ત્રી. ૧૨

એહ મંત્રજ નીકો, તારક જીકો,
 ત્રીજગ ટીકો, સુખદાતા;
 એ મંત્ર કરારી, મહિમા ભારી
 લહે નરનારી, સુખશાતા;
 સરજ વનવેલી, દે ધન કેલી,
 ભવે ભવે કેલી, યહ સારં—ત્રી. ૧૩
 પદ્માસન વાળી, રંગ નિહાળી,
 આરતિ ટાળી, ધ્યાન ધરે,
 ત્રિલોક પયપે, ભાવશું જપે,
 ઋદ્ધિ સિદ્ધિ સપે, જેહ ધરે;
 એહ છંદ ત્રીલંગી, ગાવે ઉમંગી,
 ભય ભવભય સંગી, જયકારં—ત્રી. ૧૪

શ્રી તાવનો છંદ.

(દોહા.)

નમો આનંદપુર નગર, અજયપાળ રાજન;
 માતા અજયા જનમિયો, જ્વર તું કૃપાનિધાન ! ૧
 સાત રૂપ શક્તિ હુઓ, કરવા ખેલ જગત;

નામ ધરાવે જૂજૂવાં, પ્રસર્યો તું ઇત ઉત્ત. ૨
એકાંતરો, બેઘ્યાંતરો, ત્રયો ચોથો તાવ;
શીત ઉષ્ણ વિષમજ્વરો, એ સાતે તુજ નામ. ૩

છંદ.

એ સાતે તુજ નામ સુરંગા,જપતાં પૂરે કોડિ ઉમંગા;
તેં નામ્યા જે જલિમ જુગા,જગમાં વ્યાપી તુજ જસગંગા. ૪
તુજ આગે ભૂપતિ સખ રંગા,ત્રિભુવનમાં વાજે તુજ ડંગા;
માને નહિ તું કેહની શંગા,તૂડ્યો આપે સોવન ટંગા. ૫
સાધક સિદ્ધ તણા મદ મોડે,અસુર સુરા તુજ આગળ દોડે;
દુર્દુ ધિર્દુનાં કંમર તોડે, નમિ ચાલે તેહને તું છોડે. ૬
આવતો થરહર કંપાવે, હાહ્યાને જિમ તિમ બહકાવે;
પહિલો તું કેહમાંથી આવે,સાત શિખર પણ શીત ન આવે ૭
હીં હીં હું હુંકાર કરાવે, પાંસળિયાં હાહાં કડકાવે;
ઉનાળે પણ અમલ જગાવે, પહિરણમાં મુતવે. ૮
આસો કાર્તિકમાં તુજ જોરો, હડ્યો ન માને ધાગો દોરો;
દેશ વિદેશ પઠાવે સોરો, કરે સખળ તું તાતો તોરો. ૯
તું હાથીનાં હાહાં ભાજે, પાપીને તોડે કર પાંજે;
ભક્તવત્સલ ભાવે જોરંજે, તો સેવકને કોય ન ગંજે. ૧૦

ફાડક તોડક ડમરૂ ડાકં,
સુરપતિ સરિખા માને હાકં;
ધમકે ધૂંસડ ધાસડ ધાકં,
ચઢતો ચાલે ચંચળ ચાકં. ૧૧

પિશુન પડાછણુ નહી કો તોથી,
તુજ ગુણુ ખોટ્યા જાય ન કોથી;
સી અણખીલ કરો એ થોથી,
મહેર કરી અળગા રહો મોથી. ૧૨
ભક્ત થકી એવડી કાં ખેડો,
અવલ અમિના છાંટા રેડો;
લાખો ભક્તનો એ નિવેડો,
મહારાજ મૂકો મુજ કેડો. ૧૩

લાજવશો મા અજયા રાણી,
ગુરુ આણુ માનો ગુણુ ખાણી;
ઘરે સિધાવો કરુણા આણી,
કહું છું નાકે લીટી તાણી. ૧૪
મંત્ર સહિત એ છંદ જે પઢશે,

તેહને તાવ કદી નવિ ચઢશે;
કાંતિ કળાને દેહે નિરોગં,
સહેશે લખમી લીલા ભોગં.

૧૫

કુશળ છપ્પય.

ઝો નમો ધરિ આદિ, ખીજ ગુરૂ નામ વંદીજે;
આનંદપુર અવનીશ, અજયપાળ આખીજે,
અજયા જાત અઢાર, વાચિયે સાતે ખેટા,
જપતાં એહિજ જાપ. ભક્તશુ ન કરે ભેટા;
ઉતરે ચઢિયો અંગ, પળમેં તુજ વચણે મુદા. ૧૬
એ છંદ સાત વાર, ચૌદ વાર અથવા એકવીસ
વાર સાંભળે અથવા ગણે તો તાવ જતો રહે.

શ્રીશાંતિનાથનો છંદ.

શારદ માય નમું શિર નામી,
હું ગુણ ગાઉં ત્રિભુવનકે સ્વામી;
શાંતિ શાંતિ નમું સખ કોઇ,
તે ઘેર શાંતિ સદા મુખ હોઇ.
શાંતિ જપી જે કીજે કામ,

૧

સોહી કામ હોવે અભિરામ;
 શાંતિ જપી પરદેશ સિધાવે,
 તે કુશળે કમળા લેઈ આવે.

૨

ગભંથકી પ્રભુ મારિ નિવારી,
 શાંતિજી નામ દિયો હિતકારી;
 જે નર શાંતિ તણા ગુણ ગાવે,
 અદ્ધિ અચિંતી તે નર પાવે.

૩

જે નરકું પ્રભુ શાંતિ સહાઈ,
 તે તે નરકું કયા અરતિ ભાઈ;
 જો કછુ વંછે સોહી પૂરે,

કુઃખ દારિદ્ર મિથ્યામતિ ચુરે.

૪

અલખ નિરંજન જ્યોતી પ્રકાશી,
 ઘટ ઘટ અંતરકે પ્રભુ વાસી;
 સ્વામી સ્વરૂપ કહ્યું નવિ જાય,
 કહેતાં મુજ મન અચરિજ થાય.

૫

હર હીયે સખ હી હયિયારાં,
 જીત્યા મોહતણા દળ સારાં;

નારી તણ શિવશું રંગ રાચે,
 રાજ તજ્યો પણ સાહિબ સાચે. ૬
 મહા બળવંત કહીજે દેવા,
 કાયર કુંથુ એક હણેવા;
 ઋદ્ધિ સયળ પ્રભુ પાસ લહીજે,
 બિક્ષા આચારી નામ કહીજે. ૭
 નિંદક પુજક ઠે સમભાવક,
 પણ સેવક હીકું સુખ દાયક;
 તણ પરિગ્રહ ભયે જગનાયક,
 નામ અતિથિ સર્વે સિદ્ધિ લાયક. ૮
 શત્રુ મિત્ર સમચિત્ત ગણીજે,
 નામ દેવ અરિહંત બાણીજે;
 સરળ જીવ હિતવંત કહીજે,
 સેવક જાની મહાપદ દીજે. ૯
 સાયર જેસા હોત ગંભીરા,
 દૂષણ એક ન માહે શરીરા;
 મેરૂ અચળ જિમ અંતરજામી,

- પણ ન રહે પ્રભુ એકલ ઠામી. .૧૦
 લોક કહે જિનજી સખ દેખે,
 પણ સપનાંતર કખડુ ન પેખે;
 રીસ વિના ખાવીશ પરીસા,
 સેના જીતી તે જગદીશા. ૧૧
 માન વિના જગ આણુ મનાઈ,
 માયા વિના શિવશુ' લય લાઈ;
 લોભ વિના ગુણુ-રાશિ ગ્રહીને,
 ભિક્ષુ ભયે ત્રિગડો સેવીને. ૧૨
 નિર્ઘ્રંથપણે શિર છત્ર ધરાવે,
 નામ યતિ પણ ચમર ઢળાવે;
 અભયદાન દાતા સુખ કારણુ,
 આગળ ચક્ર ચક્ષે અરિદારણુ. ૧૩
 શ્રી જિનરાજ દયાળ ભણીને,
 કર્મ સવેકો મૂળ ખણીને;
 ચઉવિહ સંઘહ તીરથ થાપે,
 સરછી ઘણી દેખે નવિ આપે. ૧૪
 વિનયવંત ભગવંત કહાવે,

નાંહી કીસીકું શીખ નમાવે;
 અક'ચનકો ખિરૂદ ધરાવે,
 યજ્ઞ સોવન પંકજ પદ ઠાવે. ૧૫
 રાગ નહીં યજ્ઞ સેવક તારે,
 દ્વેષ નહીં નિગુણા સંગ વારે;
 તજ આરભ નિજ આતમ ધ્યાવે,
 શિવરમણીકો સાથ ચલાવે, ૧૬
 તેરો મહિમા અદ્ભુત કહીયે,
 તેરો ગુણકો પાર ને લહીયે;
 તું પ્રભુ સમરથ સાહેબ મેરા,
 હું મનમોહન ! સેવક તેરા. ૧૭
 તુંરે ત્રિલોકતણે પ્રતિપાળ,
 હું રે અનાથ ને તુંરે દયાળ;
 તું શરણાગત રાખણુ ધીરા,
 તું યજ્ઞ તારક છે વડવીરા. ૧૮
 તુંહિ સમો વરભાગજ પાયો,
 તો મેરો કાજ ચડયો રે સવાયો;
 કર જોડી પ્રભુ વિનવું તમશું,

કરો કૃપા જિનવરજી અમશું. ૧૯

જનમ મરણના ભય નિવારે,

ભવસાગરથી પાર ઉતારો;

શ્રી હૃત્પિણ્ડાઉર મંડળ સોહો,

ત્યાં શ્રીશાંતિ સદા મન મોહો. ૨૦

પદ્મસાગર ગુફરાજ પસાયા,

શ્રી ગુણસાગર કહે મન ભાયા;

જે નર નારી એક ચિત્ત ગાવે,

તે મનવાંચ્છિત નિશ્ચયે પાવે. ૨૧

શ્રીચિંતામણિ-પાર્શ્વનાથનો છંદ.

(ઠાણા.)

કલ્પવેલ ચિંતામણિ. કામધેનુ ગુણ ખાણુ;

અલખ અગોચર અગમ ગતિ, ચિદાનંદ ભગવાન. ૧

પરમ જ્યોતિ પરમાત્મા, નિરાકાર કિરતાર;

નિર્ભય રૂપ જ્યોતિસરૂ, પૂરણ પ્રદા અપાર. ૨

અવિનાશી સાઈ ધની, ચિંતામણિ શ્રીપાસ;

અરજ કરું કર જોડકે, પૂરો વંછિત આશ. ૩

મનચિંતિત આશા ફળે, સકળ સિદ્ધાવે કામ;
 ચિંતામણિકો જાપ જપ, ચિંતાહર એ નામ. ૪
 તુમ સમ મેરે કો નહીં, ચિંતામણિ લગવાન;
 ચેતનકી એહ વિનંતી, દીજે અનુભવ જ્ઞાન. ૫

ચોપાઈ.

પ્રાણુત દેવલોકથી આયે,
 જન્મ વારાણસી નગરી પાચે;
 અશ્વસેન કુળમંડન સ્વામી,
 ત્રિહું જગકે પ્રભુ અંતરજામી. ૬
 વામાદેવિ માતાકે જાચે,
 લંછન નાગ ફણિ મણિ પાચે;
 શુભ કાયા નવ હાથ વખાણો,
 નીલ વરણુ તનુ નિર્મળ જાણો. ૭
 માનવ યક્ષ સેવે પ્રભુ પાચ,
 પદ્માવતી દેવી સુખદાય;
 ઈંદ્ર ચંદ્ર પારસ ગુણુ ગાવે,
 કલ્પવૃક્ષ ચિંતામણિ પાવે. ૮

૧નત સમરો ચિંતામણિ સ્વામી,
 આશા પૂરે અંતરજામી;
 ધન ધન પારસ પુરિસાદાણી,
 તુજ સમ જગમેં કે નહીં નાણી. ૯
 તુમારો નામ સદા સુખકારી,
 સુખ ઉપજે દુઃખ જાય વિસારી;
 ચેતનકો મન તુમારે પાસ,
 મનવંછિત પૂરો પ્રભુ આશ. ૧૦

દોહા.

ઓ ભગવંત ચિંતામણી, પાર્શ્વ પ્રભુ જિનરાય;
 નમો નમો તુમ નામસેં, રોગ શોગ મિટ જાય. ૧૧
 વાત પત્તિ દૂરે ટળે, કફ નહીં આવે પાસ;
 ચિંતામણિકે નામસેં, મિટે શ્વાસ ઓર ખાસ. ૧૨
 પ્રથમ દ્વસરો તીસરો, તાવ ચોથિયો જાય;
 શુભ જાહોતેરે દૂરે રહે, દાદ ખાજ ન રહાય. ૧૩
 વિસ્ફોટક ગડગુળડાં, કોઠ અઢારે દૂર;
 નેત્ર રોગ સખ પરિહરે, કંઠમાળ ચકચૂર. ૧૪

ચિંતામણિકે જાપસે, રોગ શોગ મિટ જાય;
 ચેતન પારસ નામકું, સમરો મન ચિત લાય.૧૫
 ચોપાઈ.

મન શુદ્ધે સમરો ભગવાન,
 ભયભંજન ચિંતામણિ ધ્યાન;
 ભુત પ્રેત ભય જાવે દૂર,
 જાપ જપે સુખ સંપત્તિ પૂર. ૧૬

ડાકણ શાકણ વ્યંતર દેવ,
 ભય નહિ લાગે પારસ સેવ;
 જળચર થળચર ઉરપરી જીવ,
 ઇનકો ભય નહીં સમરો ગીવ. ૧૭

વાઘ સિંહકો ભય નહી હોય,
 સર્પ ગોહ આવે નહિ કોય;
 વાટ ઘાટમેં રક્ષા કરે,
 ચિંતામણિ ચિંતા સખ હરે. ૧૮

ટોણાં ટામણ જાદૂ કરે,
 તુમારો નામ લેતાં સખ હરે;

હગ ફાંસીગર તસ્કર હોય,

દ્રેષી દુશ્મન દુષ્ટજ કોઈ.

૧૬

ભય સળ ભાગે તુમારે નામ,

મનવંછિત પૂરો સળ કામ;

ભય નિવારણ પૂરે આશ,

ચેતન જપે ચિંતામણિ પાસ.

૨૦

હોહા.

ચિતામણિકે નામસેં, સકળ સિદ્ધાવે કામ;

રાજ ઋદ્ધિ રમણી મળે, સુખ સંપતિ બહુ દામ. ૨૧

હય ગય રથ પાદક મળે, લક્ષ્મીકો નહીં પાર;

પુત્ર કલત્ર મંગળ સદા, પાવે શિવ દરબાર. ૨૨

ચેતન ચિંતાહરણકો, બપ જપે તિન કાળ;

કર આંખિલ પટ માસકો, ઉપજે મગળ માળ. ૨૩

પારસ નામ પ્રભાવથી, વાધે બળ બહુ શાન;

મનવંછિત સુખ ઉપજે, નિત સમરો ભગવાન. ૨૪

સંવત અઢારા ઉપરે, સાડત્રિશકો પરિમાણ;

પોષ શુકલ દિન પંચમી, વાર શનિશ્વર બાણ. ૨૫

પઢે ગુણે જો લાવશું, સુણે સદા ચિતલાય;
એતન સંપતિ બહુ મળે, સમરો મન વચ કાય. ૨૬

અથ શ્રીપાર્શ્વનાથનો છંદ.

આપણા ઘર બેઠા લીલા કરો, નિજ પુત્ર કલત્રશું પ્રેમ ધરો;
તુમ દેશદેશાંતર કોઈ દોડો, નિત્ય પાસ જયો શ્રીજિન રૂડો. ૧
મનવંછિત સઘળાં કાજ સરે, શિર ઉપર છત્ર ચામર ધરે;
કલમલ આગળ ચાલે ઘોડો. નિત્ય. ૨

ભૂત પ્રેત પિશાચ વળી, શાકિની ડાકિણી જાય ટળી;
છળછિદ્ર ન કોઈ લાગે જૂઠો. નિત્ય. ૩

એકાંતર તાવ સિયો દાહ, ઔષધ વિણ જાએ ક્ષણ માંહ;
નવિ દુઃખે માથું પગ ગુડો. નિત્ય. ૪

કંઠમાળ ગઠશું મડ સખળા, તસ ઉંદર રોગ ટળે સઘળા;
પીડા ન કરે ફિન ગળફોડો. નિત્ય. ૫

જગતો તિર્થંકર પાસ બહુ, એમ જાણે સઘળો જગત સહુ;
તતક્ષણ અશુભ કર્મ તોડો. નિત્ય. ૬

પાસ વારાણસી પૂરી નગરી, તિહાં ઉદયોજિનવર ઉદય કરી;
સમયસુંદર કહે કર જોડો. નિત્ય. ૭

શ્રીમહાવીર-સ્વામીનો હંદ.

સેવો વીરને ચિત્તમાં નિત્ય ધારો,
 અરિ ક્રોધને મનથી દૂર વારો;
 સંતોષ વૃત્તિ ધરો ચિત્ત માંહિ,
 રાગ દ્વેષથી દૂર થાઓ ઉચ્છાદિ. ૧
 પડયા મોહના પાસમાં જેહ પ્રાણી,
 તથા તત્ત્વની વાત જેણે ન જાણી;
 મનુ જન્મ પામી વૃથા કાં લમો છો,
 જિનમાર્ગ છંડી લલા કાં લમો છો. ૨
 અલોભી અમાની નિરાગી તને છો,
 સલોભી સમાની સરાગી લને છો;
 હરિ હરાદિ અન્યથી શું રમો છો,
 નદી ગંગ મૂકી ગળીમાં પડો છો. ૩
 કેઈ દેવ હાથે અસિ અક ધારા,
 કેઈ દેવ ઘાલે ગળે રૂંઢમાળા;
 કેઈ દેવ ઉત્સંગે રાખે છે વામા,
 કેઈ દેવ સાથે રમે વૃંદ રામા. ૪

કેઈ દેવ જપે લેઈ જપમાળા,
 કેઈ માંસભક્ષી મહા વીકરાળા;
 કેઈ યોગિણી લોગિણી લોગ 'રાગે.
 કેઈ રૂદ્રાણી છાગનો હોમ માગે. ૫
 ઈશ્યા દેવ દેવી તણી આશ રાખે,
 તદા મુક્તિનાં સુખને કેમ ચાખે;
 જદા લોભના થોકનો પાર નાળ્યો,
 તદા 'મધના ગિદુચ્ચે' મન્ન લાળ્યો. ૬
 જેહ દેવતાં આપણી આશ રાખે,
 જેહ પિંઠને અન્નશું લેય ચાખે;
 દીનહીનની ભીઠ તે કેમ ભાંજે,
 કૂટયો ઠાલ હોચે કહો કેમ વાંજે. ૭
 અરે મૂઢ બ્રાતા ભજે મોક્ષદાતા,
 અલોભી પ્રભુને ભજે વિશ્વખ્યાતા;
 રત્નચિંતામણિ સરિખો એહ સાચો,
 કલંકી કાચના પિંડશું મત રાચો. ૮
 મંદબુદ્ધિશું જેહ પ્રાણી કહે છે,

સવિ ધર્મ એકત્વ ભૂલ્યો ભમે છે;
 કિહાં સરસવાને કિહાં મેરુધીરં
 કિહાં કાયરાને કિહાં શુરવીરં.

૯

કિહાં સ્વર્ણથાળાં કિહાં કુંભખંડં,
 કિહાં કૌદ્રવા ને કિહાં ખીરખંડં;
 કિહાં ખીરસિંધુ કિહાં ક્ષારનીરં,
 કિહાં કામધેનુ કિહાં છાગખીરં.

૧૦

કિહાં સત્યવાચા કિહાં કૂડવાણી,
 કિહાં રંકનારી કિહાં રાયરાણી;
 કિહાં નારકી ને કિહાં દેવભોગી,
 કિહાં ઈંદ્રદેહી કિહાં કુષ્ટ રોગી.

૧૧

કિહાં કર્મઘાતી કિહાં કર્મધારી,
 નમો વીરસ્વામી ભજે અન્ય વારી;
 જિસી સેજમાં સ્વપ્નથી રાજ્ય પામી,
 રાચે મંદબુદ્ધિ ધરી જેહ સ્વામી.

૧૨

અથિર સુખ સંસારમાં મદ્દ રાચે,
 તે જના મહમાં શ્રેષ્ઠ શું ઈષ્ટ છાજે;

તજો મોહ માયા હરો દંભ રોશી,
સજો પુણ્ય પોષી લજો તે અરોશી. ૧૩

ગતિ ચાર સંસાર અપાર પામી,
આવ્યો આશ ધારી પ્રભુ પાએ સ્વામી;
તુંહીં તુંહીં તુંહીં પ્રભુ પરમરાગી,
લવફેરની શૃંખલા મોહ લાગી. ૧૪

માનીયે વીરજી અરજ છે એક મોરી,
દીજો દાસકું સેવના અરણુ તોરી;
પુણ્ય ઉદય હુવો ગુરુ આજ મેરો,
વિવેકે લહ્યો મેં પ્રભુ દર્શ તેરો. ૧૫

શ્રીમહાવીર-સ્વામીનો હંદ.

શ્રી સિદ્ધાર્થ કુળ શણુગાર, ત્રિસલાદેવી સુત જગ આધાર;
શોભે સુંદર સોવન વાન, શરણુ તમારૂં શ્રી વદ્ધંમાન. ૧

તુમ નામે લહિયે સંપદા, તુમ નામે મનવંછિત મુદા;
તુમ નામે લહિયે સમમાન. શરણુ. ૨

કુર્જન કુષ્ટ વૈરી વિકરાળ, તુમ નામે નાસે તતકાળ;
તુમ નામે દિન દિન કલ્યાણ. શરણુ. ૩

તુમ નામે નાવે આપદા, ભુત પ્રેત જ્યંતર નહિ કદા;
 રોગ શોગ ચિંતા નવિ જાણુ, શરણુ. ૪
 અહાદિક પીડા નવિ કરે, નામ તમારે જે અનુસરે.
 ધર્મસિંહ મુનિ ભાવ પ્રધાન, શરણુ. ૫

શ્રીગૌતમ-સ્વામીનો હંદ.

વીર જિજ્ઞેસર કેરો શિષ્ય, ગૌતમ નામ જ્યો નિશ દીશ;
 જે કીજે ગૌતમનું ધ્યાન, તો ઘર વિલસે નવે નિધાન. ૧
 ગૌતમ નામે ગિરિવર ચંદે, મનવહિત હેલા સંપદે;
 ગૌતમનામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સર્વ સંજોગ. ૨
 જે વેરી વિકૃત્યા વંકડા, તસ નામે નાવે દુંકડા;
 ભુત પ્રેત નવિ મંદે પ્રાણુ, તે ગૌતમનાં કરે વખાણુ. ૩
 ગૌતમ નામે નિર્મળકાય, ગૌતમ નામે વાધે આય;
 ગૌતમ જિનશાસનશણુગાર, ગૌતમ નામે જયજયકાર. ૪
 શાળિ દાળ સુરહા ધૂત ગોળ, મનવંછિત કાપડ તંબોળ;
 ઘર સુગૃહિણી નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વિનીત. ૫
 ગૌતમ ઉદયો અવિચળ ભાણુ, ગૌતમ નામે જ્યોજગન્તણુ;
 મહોટાં મંદિરો મેરુસમાન, ગૌતમ નામે સકળ વિહાણુ. ૬

હય ગય રય ઘોડાની જોડ, વાડ પહોંચે વંછિત કોડ;
મહિયલ માને મ્હોટા રાય, જો તુઠે ગૌતમના પાય. ૭
ગૌતમ પ્રણમ્યાં પાતક ટળે, ઉત્તમ નરની સંગતિ મળે;
ગૌતમ નામે નિર્મળ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાધે વાન. ૮
પુણ્યવંત અવધરો સહુ, ગુરુ ગૌતમના ગુણ છે બહુ;
કહે લાવણ્યસમય કર જોડ, ગૌતમ તૂઠે સંગતિ કોડ. ૯

શ્રીગૌતમ-સ્વામીનો છંદ.

જયો જયો ગૌતમ ગણધાર,

મ્હોટી લખિયતણો બંડાર;

સમરે વંછિત સુખદાતાર,

જયો જયો ગૌતમ ગણધર.

૧

વીર વજ્રર વડો અણગાર,

ચૌદહજાર મુનિ શિરદાર;

૩

જપતાં નામ હુવે જયકાર,

જયો જયો ગૌતમ ગણધાર..

૨

ગય ગામિણી રમણી જગ સાર,

પુત્ર કલત્ર સમજન પરિવાર:

આપે કનક કોડ વિસ્તાર,

જયો જયો ગૌતમ ગણધાર. ૩

ઘેર ઘોડા પાયક નહિ પાર,

સુખાસન પાલખી ઉદાર:

વૈરી વિકટ થાયે વિસરાળ,

જયો જયો ગૌતમ ગણધાર. ૪

પ્રહ ઉઠી જપિયે ગણધાર,

ઝલ્લિ સિદ્ધિ કમળા દાવાર;

રૂપ રેળ મયણ અવતાર,

જયો જયો ગૌતમ ગણધાર. ૫

કવિ રૂપચંદ કેરો શિખ,

ગૌતમ ગુરુ પ્રણમો નિશઢિશ;

કહે છંદ એ સુમણ્ણગાર;

જયો જયો ગૌતમ ગણધાર. ૬

અન્યોન્યાશ્રય.

અંગ વિના સંગ નહીં, સંગ વિના ઢંગ નહીં.

ઢંગ વિના રંગ નહીં, રંગ વિના ચંગ નહીં.

તાપ વિના છાપ નહીં, છાપ વિના માપ નહીં.
 માપ વિના જાપ નહીં, જાપ વિના આપ નહીં.
 જ્ઞાન વિના સાન નહીં, સાન વિના તાન નહીં.
 તાન વિના દાન નહીં, દાન વિના માન નહીં.
 હામ વિના કામ નહીં, કામ વિના દામ નહીં.
 દામ વિના ઠામ નહીં, ઠામ વિના નામ નહીં.
 બુદ્ધિ વિના શુદ્ધિ નહીં, શુદ્ધિ વિના સ્મૃદ્ધિ નહીં.
 સ્મૃદ્ધિ વિના સિદ્ધિ નહીં, સિદ્ધિ વિના વૃદ્ધિ નહીં.
 ધીર વિના સ્થીર નહીં, સ્થીર વિના વીર નહીં.
 વીર વિના મીર નહીં, મીર વિના ચીર નહીં.
 ધર્મ વિના કર્મ નહીં, કર્મ વિના નર્મ નહીં.
 નર્મ વિના ધર્મ નહીં, ધર્મ વિના પર્મ નહીં.
 વ્યક્તિ વિના શક્તિ નહીં, શક્તિ વિના યુક્તિ નહીં.
 યુક્તિ વિના લક્તિ નહીં, લક્તિ વિના, મુક્તિ નહીં.

સમાપ્ત.

સંસારશાસ્ત્ર

સંસારમાં રહેવા છતાં સ્વર્ગનો વૈભવ અનુભવવો હોય તો

સ્ત્રી પુરુષનો સાચો સદાહકાર

વિવેક-વિલાસ

અવલોકો.

પરમ પારંગત આચાર્ય શ્રી જીવદત્તસુરિએ સંસારનો કાઈ પણ વિષય એવા નથી રહેવા દીધો કે જે આ ગ્રંથમાં ખોતાના અસાધારણ બુદ્ધિબળથી ચર્ચ્યા ન હોય ? શુકનશાસ્ત્ર, વૈદ્યકશાસ્ત્ર, સામુદ્રિકશાસ્ત્ર, આચારશાસ્ત્ર, જ્યોતિરશાસ્ત્ર આદિ લગભગ તમામ શાસ્ત્રીય વિષયોની રૂપરેખા આ ગ્રંથમાંથી મળી શકે છે. સાધારણ માણસો પણ તેનો લાભ લઈ શકે એટલા માટે આ ગ્રંથને અમે જુદાજ રૂપમાં રજુ કરવા ધાર્યો છે. જુદા જુદા પ્રશ્નો દિલા કરી તેનો ઉત્તર આચાર્યશ્રીનાજ શબ્દોમાંજ આપવામાં આવ્યો છે. ગ્રંથ વાંચતી વખતે તમને એવાજ લામ થશે કે કાં જાણે તમે ખોતે કાઈએક પ્રાચીન આચાર્યની સામે એસી તમારા મનની આશંકાઓનું નિવારણ કરતા હોતી કેમ ?

અત્યાર મુખીમાં આ અંચની વાળ આવૃત્તિઓ તે જોતજો
ઉપરી ગઈ છે એજ અતાવી આપે છે કે આ અંચે ગુજરાતી
ત્યમાં અધુરું નામના પ્રાપ્તિ કરી છે. આ વખતે એ નામનામાં
શાંચ એવા પ્રયત્ન કરવામાં અમે કાર્ય કરીતની કચાશ ગાળી

આસ નોંધ.

મંસારશાસ્ત્ર અથવા વિવેક વિલાસ એ એક ગુજરાતી સા
મંદાકુ જેવરવ છે. તે જોરવમાં ઉજાય ન આવે એટલા માટે
બામ જાણીતા વિદ્વાન લેખક રા. મુશીલદ્વારા અંશોધિત
લાક્ષમાં અંદાર પાડવામાં આવે છે. એ નોંધી રાખવું:—

અગાઉથી આલક થનાર પાસેથી કિંમત રૂ. ૧-૮-૦ અને પા
ગથી રૂ. ૨-૦-૦ લેવામાં આવશે. અગાઉથી આલક થના
નામ પુસ્તકમાં પ્રગટ કરવામાં આવશે. આલક થનારે ડીપોઝ
એ આના મોકલી પોતાનું નામ ગુજરાત કાગળ લેવું.

આ અંચ સંવત ૧૯૭૬ માગશર વદી ૧ ના અંદાર પડે

મેથળ હીરજ,

બુકસેલર અને કાર્ડ-કંટ્રોલી મર્ચન્ટ

૫૬૬, પાલકુની-મુંબઈ

